

njen s 600 angleškimi funti debelozrnatega smodnika; tretji del pušične votline pa je bil zato, da raztezanje plina ima dovolj prostora. Ko se je torped razpočil, ki so ga 34 čevljev globoko v morje izpustili, je nastal tak ropot, da so ga slišali pol milje daleč; ob enem pa se je vzdignila velika morska troba (Wassersäule) 200 čevljev nad morjem, ki je daleč krog in krog vrelo. Dotična komisija najimenitnejših Turških topničarjev je bila jako zadovoljna z vspehom peklenke mašine. Gorjé ladijam, ki zadenejo na torped! — Ali gledé na take iznajdbe ni človek človeku res vrag?

* *Zakaj je sladkorju (cukru) cena poskočila?* Iz Francoskega so došla poročila, da so večidel vse sladkornice že podelale sladkorno peso, katere letos niso veliko pridelali in katera tudi ni imela veliko sladčice v sebi tako, da so letos sladkora za 7 milijonov kilogramov manj pridelali. Če se vrh tega v poštev vzame, da je bil letošnji pridelek tudi sladkornega trstja v naselbinah veliko manjši in se je tedaj veliko manj kolonijalnega sladkora naredilo, zato ni misliti, da bode cena sladkora se kmalu znižala.

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu skušenega starega pravnikarja.

Spisuje Jakob Aléšovec.

VI.

Sodba večne pravice.

(Dalje.)

Sestra je stopila že v mestu s kočije ter se peljala s svojim vozom domu. Oče pa in strežaj njegov sta odkrila gorenji del kočije ter vrgla ga v vodo pod cesto derečo, tako je postal iz kočije le na pol pokrit voz, s katerim sta se peljala domú. Tam so skrili voz v podzemeljsko jamo skopano za repo in krompir, ter jo zasuli, kónja pa je odgnal zvesti strežaj, kateremu je bilo znano, kako je Komar z njegovim gospodom ravnal, še isto noč proč ter ju pustil v hosti, naj gresta, kamor se jima ljubi. Gotovo ju je kdo potem vjel, a molčal ter ju dalje prodal.

Tako je bil vničen ves sled, a delo še le na pol storjeno. Oče se, dobro vedoč, da je treba hiteti in zameniti bankovce, predno so razglašene njihove številke, podá brž na Francosko in jih tam zameni za Francoske. Čez šest dni pride nazaj in se napravi z vso družino, tudi s sestro vdove, katera je med tem svoje posestvo prodala, v tujo deželo. Alfredu in otrokoma ne pové ničesar o tem, kaj je storil, marveč izgovarja svoje potovanje na Francosko s tem, češ, da mu je umrl tam žlahtnik ter mu zapustil precejšnje premoženje. Ko je bil Alfred poročen z Olgo, in sploh vse tako napeljano, da je bila njuna in Oskarjeva prihodnost zagotovljena, se je napotil proti domu, da bi tu še to v red spravil, kar mu prej zavoljo velike naglice ni bilo mogoče, potem pa je hotel vrniti se k družini svoji v deželo, katere pa ne imenuje. Ali med potem se je prevrnil poštni voz, on pa se tako hudo poškodoval, da mu zdravnik ni dal upanja, da bi še kdaj ozdravil. Sam vedoč, da je blizo smrti, naprosi nekoga, da mu spiše po njegovem narekovanji vse to; dasiravno je trpel velike bolečine, vendar ni pretrgal narekovanja, da je bila vsa povest dokončana.

Proti koncu razložil je še, kar bi se sicer neverjetno zdelo, zakaj namreč je šel posestnik prave srečke po denar v L. Napotil ga je namreč on sam. Kako pa je dalje zvedel, da ima dobitno srečko?

Tudi to je ob kratkem razloženo. Trgovec P. je imel namreč navado, v vsakem stavku, katerega je izustil, ponavljati besedo „namreč“. Te posebnosti njegove je omenil Alfred pripovedovaje dogodbo v Komarjevi prodajalnici. Oče je pa poznal tega trgovca osebno, in vedel to njegovo navado; zato je poiskal ga v kavarni, kamor je navadno zahajal, in mu v dobro sukannem pogovoru, katerega je napeljal na državno loterijo, ter po izkazu v nekem časniku, kjer so bile zaznamovane dobitne številke, vcepil misel, da je bolje iti po denar v L., ko tu čakati dva meseca ali še dalje na-nj. Ta pogovor končal je z besedami:

„Da bi bil jaz tisti srečni človek, ki je zadel prvo dobitko, bi se bil že davno odpeljal v L.“

Z zadovoljnostjo je zapazil, da so se trgovca P. prijele te besede. Pogledal je na uro, plačal, se poslovil od tovariša ter odšel. R. J., prepričavši se, da se je peljal res na železnico, je potem izpeljal, kar je nam že znano.

(Dal. prih.)

Naši dopisi.

V Gorici 10. dec. — Te dni je priobčil „Osservatore Triestino“ list našega dr. Pajerja do g. namestnika baron Pino-ta, v katerem se odpoveduje podglavarstvu v deželnem zboru in odvrča to čast tudi za prihodnjo šestletno zborna dôbo — in to iz deželnih ozirov („considerazioni d' interesse altamente provinciale“.....). Uradni list („Osservatore“) obžaluje Pajerjevo odpoved rekoč, da bi bil dr. Pajer — gledé na njegove zasluge — brez dvombe vnovič za deželnega podglavarja v potrjenje predstavljen. Ta vest je zbudila pri nas veliko senzacijo; ljudje ugibajo in ugibajo, kaj bi imelo to pomeniti; sosebno besedi „altamente provinciale“ si ne morejo prav raztolmačiti. Znabiti, da je „Isonzo“ pravo zadel; njemu se namreč pozdeva, da namerava vlada ta pot imenovati za podglavarja — Slovenca. To bi bilo pravično in pošteno. In moža sposobnega za podglavarstvo tudi imamo. Sicer pa nadejamo se, da bode zastavica Pajerjeve odpovedi v kratkem rešena. — Našemu mestnemu starešinstvu bo treba v kratkem voliti novega župana. Za županov sedež imamo 2 kandidata, g. viteza Bosizio-a (ki je bil v Ljubljani dvorni svetovavec) in deželnega poslanca in odbornika g. Jož. dr. Deperis-a. Uni je bolj konservativen, ta bolj liberalen. — Novi vodja v mestnem zavodu zanemarjenih mladenčev (po smrti nezabljivega g. Ant. Kumarja) je g. Avgust Zurman, poštenjak skoz in skoz. (Bil je g. Zurman nekaj časa začasni učitelj v srednjih šolah.) — Predvčeranjim je nek C. O. povozil majhino deklico Str. Pač čas bi bil, da bi se nekim predrznim in nepremišljenim „kočijažem — dilettantom“ kolesa zavorala. — Po noči od 7.—8. t. m. se je podrl pod tukajšnjim Gradom kos razmočenega vrtnega zida in se je dokaj zemlje udrlo; ena bližnja hiša je močno poškojena; drugih nesreč ni bilo. — Vsled odjužnega vremena (sosebno v pondeljek 4. dne t. m. je bil hud jug) in dežja v gorah bila je Soča 4. in 5. dne t. m. močno in na naglem vzrastla. V Plavéh (na sredi med Gorico in Kanalom) drži kos ceste prenizko poleg reke. Tu sta zašla dva voza v vodo. Živino in ljudi so rešili, voza pa so morali vodi prepustiti. Da-si je bilo na enem okoli 60 centov blagá, vzdignila ga je in premikala voda. — V Št. Vidu pri Kampolongo-u (v naši Furlaniji) sta 2 tolovaja 7. t. m. ob 6. uri zvečer napadla vikarija g. Jož. Cagnela v farovžu. Eden ga je ustrelil s pištolo in nevarno ranil. Zarad grdega vremena ni bilo do sedaj skoraj še nič somenja (sv. Andreja); danes se

je vreme nekaj popravilo in utegne jutre veliko ljudi priti. — Toplote smo imeli dalj časa po + 12—13 stopinj R., danes kaže termometer + 10 R.

S Trsta 11. dec. — Te dni je bilo tukaj 17 ogerških oficirjev, večidel domobrancev (honvedov). Prišli so iz Turškega, kjer so služili v boji zoper kristijane. Al ker jim Turki niso dali nič ko kave in tabaka, so se obrnili do Klapke, da bi jim kaj denarja priskrbel. Klapka pa jim je odgovoril, da tega ne more, ker ga sam nič ne dobi. Tako so popustili Turško službo in preko Trsta vrnili se domu. V Trstu so se obrnili do mestne komande s prošnjo, da bi se jim preskrbela prosta vožnja po železnici do Pešta. Eljen!

Iz Vipave 10. dec. — Vse toži čez slabe čase; pridelka malo, davkov veliko; denarja pa od nobenega kraja. V tako žalostnih časih je Vipavcem vesela novica došla, da Vipavski okraj dobi odškodnino za to, kar so morali naši prededje leta 1809. in 1812. Francoski armadi živeža in denarja dati. Žalibog, pa da le desetina tega se bode dobila, kar jim gre. Ali ne bi bila zdaj lepa prilika, misliti na ustanovitev posojilnice (založnice) okrajne ali pa kakih dveh posojilnic občinskih, ker se ta denar ne sme med posamesne posestnike razdeliti? Vem, da se mi bo marsikaj ugovarjalo, al vsi ugovori so prazni, če pomislimo, kako silno potrebna bi nam bila taka naprava, ki pač zasluži ime „pomočnice v nadlogah“. Če se mi ugovarja, da odškodnina Francoska nam bode dala premalo denarja za napravo založnice, odgovarjam na to, da premožna zavarovalna banka „Slavija“ v Pragi posojuje denarjev takim osnovalnim društvom proti primernim obrestim, in da ga tedaj tudi Vipavci dobimo. Kdor hoče kaj več o tem izvedeti, izve to pri njenih zastopnikih: na Slapu pri gosp. L. Cigoju in v Vipavi pri gosp. Deperisu. Poglejmo na naše sosede na Štajarskem, kjer imajo že več let take založnice, ki so velike dobrotnice ljudstvu in pogledjmo naše brate na Českem, kjer je pred 20 leti vse bilo v judovskih rokah, zdaj imajo sami bogate posojilnice, ki pospešujejo blagostanje kmetov in obrtnikov. Zato, sosedje na noge! sreča nas išče, ne bodimo zaspani! Čez kakih 10 let bomo rekli: hvala „Novicam“, da so nas naganjale k toliko koristni napravi. Toraj še enkrat rečem: poprimite se dela in vspeh je gotov! Potem ne bode več davkarski sluga tolikokrat na duri trkal z ostro besedo: „plačaj, če ne, te rubim“ in pravi dohtar ne bo imel toliko tožeb. Naj bi častita duhovščina, kakor sicer skrbi za blagor ljudstva, tudi za napravo založnic se vnela!

Iz Slapa na Vipavskem 9. dec. — Pri nas imamo misel, kmečko čitalnico napraviti. 8. t. m. smo imeli prvi shod; oglasilo se je nad 20 udov. Poslali smo že pravila v potrjenje. Drugi pot kaj več o tem.

Iz Zagrace. — 14. dne u. m. smo imeli pri nas novo volitev, pri kateri so bili France Hrovat za župana, Janez Ferlin in Jože Papež pa za svetovalca izvoljeni.

Iz Ambrusa na Dolenskem. — Pri novi volitvi županstva 14. dne u. m. so bili Anton Godec za župana, Janez Hočevnar in France Rus pa za svetovalca izvoljeni.

Iz Št. Janža na Dolenskem 11. dec. *) — Dopisniku v 47. listu „Novic“ jaz podpisani v imenu več družih tako odgovarjam: Takrat, ko so se Majcenovi konji od Št. Janža proti Cerniku peljali, ni bilo še nobenega sledú o cesti, kajti bila je takrat še le ta občinska pot

izplanirana. Kako tedaj je mogel reči: na novi cesti? Može, ki so za blagor srenje vneti in ki so neobhodno. potrebno občinsko pot napravili, ne smejo tedaj pripuščati, da bi se kdo ž njimi norčeval. Kar je poprej bilo, to ni zdaj več! In še takrat so se po dopisnikovih besedah konji le pogreznili v blato, a ne nog zgubili, nasproti pa so človeku morali v Ljubljani nogo odžagati, kateri je po nesreči prišel v roke mojstrskazi, ki je izvito nogo zraven člena ali pod člen naravnal, ne pa v člen. Mislim, da me dopisnik razume Zato naj ta opomin zadostuje!

Ignacij Repše, obč. predstojnik.

Iz Ljubljane. — Zanimivo je bilo, pretekli teden prebirati govore v zbornici poslancev o razpravi državnega proračuna za leto 1877. in videti, kako so udrihovali ustavoverci po ministerstvu, ki vendar je „duša iz njih duše in mesó iz njihovega mesá“. Posebno poslanec Skene (kaj neki si je mislil c. kr. deželni predsednik Kranjski vitez Widman, zét njegov, ko je čital tastov govor?) je s takim cepcem mlatil po vladi, da sta se z ministrom Lasserjem hudo sprla. Pač čudna je ta doslednost in hvaležnost ustavovercev! Pravo je trdil finančni minister, ko je rekel, da je ministerstvo cel nasipnjak liberalnega blagoslova s pritrditvijo in pohvalo liberalne stranke razlilo čez Avstrijo. In zdaj so ti gospodje tako nehvaležni! Mnogi ustavoverci so udarjali tudi po dualizmu in proglasili ga za nesposobnega za dalji obstanek. Ko so to Slovani rekli, bila je to velika izdaja. Tako se časi spreminjajo, pa se bode mnogo še spremenilo z rešitvijo iztočnega vprašanja. — Gosp. Dežman, ki je ugovarjal dr. Vošnjaku, da ni istina, kar je trdil o cestnih zadevah Litijskih, pač ni v trditvi svoji „na zadnja kóla“ pazil, kajti da za pl. Vestenecka, ki je zvonec nosil o razpustu cestnega odbora, ne marajo možje, ki imajo pravice volitve, dokazali so s tem, da niti njega niti družih njegovih privrženecv pri zadnji volitvi niso volili.

— (Beseda čitalnična v spomin Prešernu) preteklo nedeljo je bila tako izvrstna, da moramo bolj na drobno o njej govoriti. Začela se je s Havlasovim velikim zborom „Crnoj gori“. Zeló težko kompozicijo so naši gospodje pevci jako precizno in ognjevito peli. — Potem je nastopila gospica Lina Kogelnova in z jedernatim govorom slavila spomin Prešernov. S tako prisrčnim občutkom, v katerem se niti nista šopirila nepristen patos niti mrzla okorelost, je govorila gospica in vsako besedo tako pravilno povdarjala, da jej je donela živahna pohvala. — Overturo Ipavčevega „Tičnika“ sta pevovodja Stöckl in njegova nadarjena učenka gospica Tratnikova jako eksaktno na glasoviru izvršila. — Prelepi čveterospev Mirosl. Vilharja „V spomladi“ so gospodje Pucihar, Stegnar, Steinmetz, Noll tako krasno peli, da ni bilo miru, dokler ga niso v drugič zapeli. — V Beriotovem „koncertu za gosli in glasovir“ smo gosp. Mayer-Haagera občudovali kot eminentnega goslarja; elegantno vodi mojster lok po goslih, zmirom gotov si tega, da pravo zadene; vrh tega pa v srce sega z glasovi, ki jih odvabi strunam. Zato pa občinstvo tudi ni skoparilo z aplavsom, ki je igri njegovi donel pri vsaki pavzi in ki je še posebno viharno se razlegal po dvorani, ko je gosp. Mayer-Haager dodal „taran telo“. — Z veliko arijo iz opere „Nachtlager von Granada“ se je naš pevski mojster g. V. Valenta občinstvu prikupil na dvojno stran: ne le, da je s krasnim svojim glasom očaral poslušalce, ampak tudi za to, da je — zarad nekkih grdih intrig — drage volje že „ob 11. uri“ prevzel nalogo — begúna. — Wolfov „Preistrio“ za gosli, cello in glasovir, ki so ga izvrstno igrali gospodje Stöckl, Mayer-Haa-

*) Pričujočemu razjasnilu vredništvo ni moglo zabraniti natisa, ker popravlja zmoto. Zato naj vsak dopisnik, kedar kaj graja, dobro prevdari, kar graja. Vred.

ger in pa Travuizek, sme se po vsi pravici „muzikalen biser“ imenovali, ki je vsem trem gospodom dal lepo priliko skazati se prave umetnike, in tu moramo še s posebno pohvalo imenovati g. Stöckelna, ki — zmirom na delu ta večer — je brilantni svoj part tako elegantno izvrševal, da se posebno „scherco“ te kompozicije more, kakor Nemeč pravi, „ein wahres Cabinetstück“ imenovati. — Naš vrli pevski zbor pa je mično nocojšno besedo končal z Nedvedovim zborom „Zvezdi“, v kateri se je gosp. Pucihar odlikoval s svojim krasnim samospévom. — Občna zadovoljnost s Prešernovo besedo se je brala na vseh obrazih obilo zbrana občinstva.

— (Slovensko gledišče.) Šaloigra „Anti-Ksantipa“, ki se je v soboto prvokrat predstavljala, je v obče imela le srednjo mero vspeha. — Prihodnjo nedeljo pride na oder priljubljena burka „Faustova kapica“.

— (Koncert), ki so ga učitelji tukajšnjih ljudskih šol v soboto v Tavčarjevi internacijonalni gostilnici osnovali na korist ubogi šolski mladini za napravo zimске obleke, je donesel 140 gold. dohodka. Narodno čitalnico more veseliti, da zdaj tudi drugi posnemajo to, kar je ona pričela.

— „Cafè Valvasor“ je dal g. Schmid svoji kavarni v špitalskih ulicah imé, katero je nedavno razširil v prostorih in olepšal z elegantnim pohišjem. Če temu še dodamo to, da je kava v Šmidovi kavarni jako dobra, da ima časniki in tudi slovanski obilo, in je postrežba hvalevredna, je po vsem tem pa izpričano, da „kavarna Valvasor“ se smatrati sme za prav domačo — národno, kjer človek ni na tujem, ampak prav „med svojimi“. Pošteni Nemeč je to tudi pred svetom izpričal s tem, da je svojemu etablisementu dal imé „Valvasor“.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — V zbornici poslancev se je v splošni razpravi o državnem proračunu za leto 1877. oglasilo mnogo govornikov. Med ustavoverci je največo pozornost izbudil slavofob Skene, ki je naravnost rekel: „Največo ljubav, ki nam jo ministerstvo danes skazati more, je ta, da — gre.“ Izvrstno je govoril zopet Herman, iz čegar govora priobčimo drugi pot kaj. — Zdaj se razpravljajo stroški posamesnih ministerstev. Ustavaki so veliko kričali, pa na zadnje se kaže „iz velikega oblaka le mali dež.“

— Bankina rešitev se bode odložila do onega časa, ko oba zbora, Dunajski in Peštanski, dovršita proračun za leto 1877.

— Bismarkov govor o Turških zadevah pri nekem obedu še zmirom zvonec nosi. Ustavoverci se strašno hudujejo, da se Bismark dela za milostljivega protektorja Avstrije in kaže za „kapelnika“ pri godbi proti Turku.

Iz Pešta. — Tudi Košut se je oglašil o razpravi iztočnih homatij. Vidi se, da stari agitator nič ni pozabil, pa tudi se v svojem svojevoljnem prognanstvu nič naučil.

Na jugu se pripravljajo za konferenco, ki pa bo gotovo prazno delo, ker je diplomatni kapelnik Bismark sam prepričan, da vojska med Turčijo in Rusijo mora biti; topovi so že nabiti in nihče ne bo ubranil roki, ki drži netilo nad njimi. — V prvih pogovorih so se pooblaščenci zmenili o meji med premirjem. Črna-gora pridobi sedem okrajev, Srbija Mali Zvornik, Turki pa se imajo umakniti iz Srbije. Premirje mislijo podaljšati do tje, ko bi se mir sklenil. Naprej pa se že vé, da Turčija teh pogojev ne bo sprejela.

Vabilo na naročbo „Novic“

za leto 1877.

Novo leto se bliža in ž njim čas novih naročil na časnike, tedaj tudi na „Novice“, katere prihodnje leto nastopijo 35. tečaj.

35 let! — Toliko let je pač malo časnikov doživelo v Avstriji in tudi drugod ne, in že to samo daje našemu listu častno spričalo, da vestno izpolnuje, kar je naloga njegova: biti namreč narodu slovenskemu pomočnik v napredku gospodarskem, pospeševalec vsestranske prave omike, in voditelj v političnih vprašanjih.

In to, kar so bile „Novice“ 34 let, hočejo nepremakljivo ostati tudi vprihodnje.

Kar so po mnogoletnih skušnjah spoznale, da je pravo in dobro, to bodo dosledno trdile tudi vprihodnje; poznaje potrebsčine našega ljudstva ne bodo opešale nevtrudljivo delati za njega korist, v političnih zadevah pa, neodvisne od nobene strani, nimajo vzroka niti se dobrikati na vzgor niti hliniti se na vzdol. Njim nikdar in nikoli „osebica“ ni bila prva, potlej pa še le „narod“, zato v dolgem svojem obstanku nimajo preklicati ne ene vrstice, ki so jo pisale. Značajnost je njih gêslo: redko blagó sedanjega časa!

Z izrekom pristrčne zahvale častitim prijateljem, ki so naš list podpirali s svojimi cenjenimi

dopisi, združujemo vljudno prošnjo, naj nam blage svoje podpore ne odtegnejo tudi vprihodnje, drugi pa stopijo v kolo našega delovanja.

„Novicam“ priloženi „Oglasnik“ bode, kakor dozdaj glasilo raznoterih naznanil in oklicev, ki majo romati po širocem svetu.

Naročnina „Novicam“ ostane kakor je bila dozdej:

v tiskarnici prejemane za celo leto 4 gold.

„ „ „ za pol leta 2 „

„ „ „ za četrto leta 1 „

po pošti pošiljane za celo leto 4 gold. 60 kr.

„ „ „ za pol leta 2 „ 40 kr.

„ „ „ za četrto leta 1 „ 30 kr.

Za pošiljanje na dom v Ljubljani za celo leto se plača 40 krajc. Naročnina se pošilja Blaznikovi tiskarnici v Ljubljano in to najceneje po poštnih nakaznicah (Postanweisungen), ki se dobivajo pri vsaki pošti in veljajo le 5 krajc.

Častite naročnike prosimo, naj hitijo z naročilom, da brž prvi list v redu dobijo.

Vredništvo.